

TURING

recenze

18. 5. 2022, Tomáš Vondrák

Profesionálně zvládnutý divadelní kousek, který i v amatérsky předělané přednáškové místnosti působí jako *blockbuster* z Městského divadla!

Ačkoliv je dnes mezinárodní den muzeí, tak jsem vyrazil na divadelní scénu Fakulty Informatiky Masarykovy Univerzity. Byla totiž **premiéra hry TURING**, kterou zinscenovalo fakultní **Profidivadlo**.

profidivadlo

STUDENTSKÉ PROFIDIVADLO FAKULTY INFORMATIKY
MASARYKOVY UNIVERZITY UVÁDÍ V RÁMCI DIES ACADEMICUS 2022
DIVADELNÍ HRU PODLE PŘEDLOHY HUGHY WHITEMOREA

ALANHTSH D61607AA H000JH06 KFDCH06 6W00P6G VREJH0E1
KZEMHND PRGHHZG ZGURV3P HNDHND ICVNYLD DCZAN7D
DDXVZ3V3 BAYCVDD UAHNF0D ZT0TVRLX KDHTU7H SC7URPH
NPRN70Y 00LYXNPS T0YSLOVL IJHR6TY PH.RY.XC DE70GFS
0LYC0KN XBRAPUF HKNVDS7 YAL3RL0J L50UYIG ZU70GFC
GUTZC0K Y00CKRAV HBPJUSFU 0TCHBKP HBPJUSFU HBBRY3H
HR0GTXY F6ZGYTK0 PA0RY7XY HZXVHHPH PHKLU7HD K0RDHTP

PREMIÉRA 18. 5. 2022 od 19:30	REPRÍZA 26. 5. 2022 od 17:00	DERNIÉRA 26. 5. 2022 od 19:30
POSLUCHÁRNA DJ FAKULTA INFORMATIKY BOTANICKÁ 68A - BRNO	UNIVERZITNÍ KINO SCALA MORAVSKÉ NÁMĚSTÍ 3 BRNO	UNIVERZITNÍ KINO SCALA MORAVSKÉ NÁMĚSTÍ 3 BRNO

VŠECHNY ZÁJEMCE ZVE DĚKAN FAKULTY INFORMATIKY
MASARYKOVY UNIVERZITY JIŘÍ ZLATUŠKA

MUNI
FI

DIES
ACADEMICUS
2022

TURING.PROFIDIVADLO.CZ

pozvánka na divadelní inscenaci

Divadelní inscenace TURING byla koncipována jako intenzivní vhled do osobního života světoznámého vědce Alana Turinga.

Mohli jsme vidět střípky z Alanova dětství, kdy si mladý student přivede svého kamaráda domů a musí útrpně

plnit rozkazy své matky, aby si umyl věčně špinavé ruce. Sledujeme, jak se Turingův svět začíná točit okolo matematických myšlenek jako jsou výpočetní stroje a počítače. Z vyprávění postav se dozvídáme, že Alan Turing nejdříve studoval v Anglii, následně dva roky na Princetonské univerzitě v USA, poté učil zpět v Anglii, v Cambridgi, a poté šel pracovat na utajovaném vládním projektu, rozklíčování nacistického kódu ENIGMA. Nakonec se také z útržků dozvídáme o jeho následném životě po válce.

Jednotlivé části Alanova života nejsou uspořádány chronologicky, a tak souběžně vidíme hned několik příběhových linek, které se na pódiu střídají. Alanovo dětství, jeho románský s muži a spolu s tím postavení homosexuálů v době druhé světové války v Anglii. Další linkou je policejní vyšetřování, kdy nejdříve Alan nahlásí, že mu neznámý člověk vykradl byt, posléze se však vyšetřování obrací proti němu a je stíhaný on za homosexuální poměr s oním mužem, podezřelým z krádeže jeho věcí. Samozřejmě se také několik obrazů zaměřuje na Alanův profesionální život ve vládním výzkumu a na jeho přátelství, či spíše kamarádkou lásku k vědkyni Pat, která si jej chce vzít za muže.

Příběh končí dramaticky, když se Alan na policii přizná ke své homosexuální orientaci a před soudem je shledán vinným za styk s jiným mužem. Pod podmínkou, že Alan bude brát estrogenové hormony, je propuštěn z vazby a zbytek života tráví doma ve svém modrém županu, se svými počítači, které neustále cinkají a cvakají. Alan pod tíhou svého osudu nakonec podlehne a vezme

si život sněžením jablka namočeného do kyanidu draselného.

Motiv jablka nás provází celým divadelním zážitkem, kdy na začátku si jablkem háže Alan se svým kamarádem Christopherem ze školy, přes Patin pokus o darování jablka Alanovi, až po Turingovu tragickou smrt.

Obraz Turingova života také dokresluje vývoj vztahů Alanových nadřízených vůči němu. Nejdříve Turingovi bezmezně věří a samotný Churchill mu předává britské imperiální vyznamenání. Posléze se ale tajné složky čím dál víc starají, aby o Turingovi na veřejnost nepronikly žádné soukromé informace a aby se nikomu Turing nesvěřoval s přísně utajovanými materiály ze své práce. Alan tak policejnímu šéfovi kontruje na konci trefně replikou: "Tehdy jste mi věřili, tak proč ne dnes?"

mladý Alan Turing

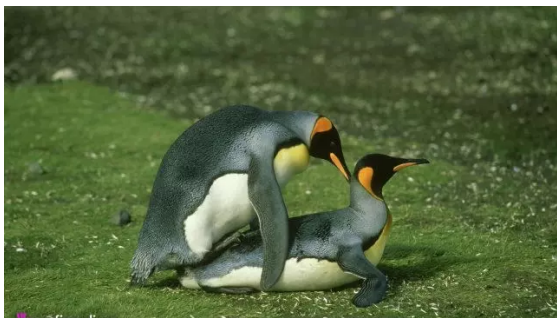
Turing je divadelní počín, který by se nemusel stydět i na větší scéně než je přednášková místnost na Fakultě Informatiky. Přesto inscenace velmi dobře vynikla a prostředí jí přineslo příjemný domácí a intimní ráz.

Hned ze začátku mě překvapilo, jak kvalitní ozvučení bylo pro představení připraveno, velké reproduktorové bedny a všesměrové mikrofony rozestavené před pódiem. Také bylo zajištěné osvětlení, které se velmi dobře přizpůsobovalo momentální situaci, a to tak, že buď se v dramatický moment zaměřilo pouze na nejdůležitější postavu na pódiu, nebo se naopak roztáhlo do plné šíře a divákovi poskytovalo uvolnění a dokonalý přehled o dění.

Po technické stránce pak musím dál pochválit rozdělení jednotlivých scén z Alanova života. Mezi scénami vždy bylo vypnuto osvětlení a hrála velmi příhodná a originální hudba poskládaná z několika klavírních úderů a rytmického bouchání do psacího stroje, nebo cvakání hodin. Tento technický motiv tak divákovi přibližoval představu Alanova života jakožto vědce neustále obklopeného počítači a matematickými důkazy.

Další kapitolou jsou výkony herců. Byly naprosto úžasné! Martin Veselý ztvárnil Alana Turinga tak přesvědčivě, že bych mu uvěřil, že je to sám pán vědec. Zvládl perfektně udržet zádumčivou a zmatenou polohu Alana Turinga po celou dobu. Daniela Krásenská, Alanova matka, uměla na jednu stranu výborně sehrát hodnou maminku, která se o Alana stará, ale zvládla i neuvěřitelně přesvědčivě rozhořčeně a zoufale zakřičet, když před ní Alan provedl *coming out* a přiznal, že se sám policii vydal. Dál bych vypíchl herecký výkon Alanovy snoubenky Pat a herecký výkon pánů vyšetřovatele a Alanova nadřízeného z tajné služby.

[Pokračování na další straně ↗](#)

homosexuální styk tučňáků (2 samci)

Pozitivně bych se ještě rád vyjádřil ke scénáři, který byl mistrně zpracovaný, dialogy propracované se špetkou humoru, kostýmy i herci dobře vybraní.

Historické reálie byly poměrně věrně napodobené, avšak několik jmen bylo přeci jen poupraveno.

Do příště bych měl jako divák dvě doporučení, které mě napadly. Za prvé by mi nepřišlo špatné, kdyby se na konci po sebevraždě Alana Turinga na plátno promítlo bílými titulky několik faktů, co se dělo v souvislosti s Alanem po jeho smrti. Například by zde mohla být informace, že se v roce 2009 britská vláda omluvila za příkoří, které bylo Alanu Turingovi v souvislosti s homosexualitou způsobeno. Druhé doporučení se pak týká samotné postavy Alana Turinga, kde byl v inscenaci vykreslen jako stereotyp matematika, či informatika, který nemá žádný sociální život. Nevím, nakolik je zjištělné, jaký ve skutečnosti byl, z dostupných zdrojů spíše plynulo, že se o něm mnoho věcí neví. Verze tohoto divadelního představení do jisté míry kopírovala film *Enigma*, který postavu Turinga ztvárnil dost podobně. Zajímavý experiment by byl udělat Turinga více konvenčně. Na druhou stranu by se tím možná ztratilo kouzlo šíleného vědce a herecký výkon by poté nebyl tolik zajímavý.

Celkově divadelní představení hodnotím velmi kladně a moc děkuji

všem zúčastněným za skvělou podívanou. Kromě brilantního technického zpracování se mi obzvláště líbilo, že hra nebyla jen suchým a povrchním popisem života Alana Turinga, ale šla až na dno k motivům, které život tohoto velikána formovaly. Na tomto pomyslném dně se také ukázalo, v jak moc absurdní době žijeme, kdy sice už posledních pár let homosexuály nezavíráme do vězení, ale na druhé straně jsou stále ve společnosti zakořeněny představy, že se jedná o něco špatného a je tendence dávat homosexuální vztahy až na druhou kolej, jako něco méněcenného. Na životu Alana Turinga vidíme, že pro společnost byla důležitější zpráva o tom, že je Alan Turing homosexuál, než to, že zachránil Británii a zbytek světa před zotročením nacismem. Doufám, že se třeba lidstvo poučí.

vlajka LGBTQ+